

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie sygn. akt III C 179/21 z powództwa (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. przeciwko M. B., o zapłatę:

1. zasądził od M. B. na rzecz (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. kwotę 26.794,22 zł, w tym kwotę 1.837,88 zł tytułem odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonych od kwoty 24.956,34 zł za okres od dnia 10 listopada 2020 r. do dnia 8 lipca 2021 r.;
2. umorzył postępowanie w zakresie kwoty 824,32 zł;
3. oddalił powództwo w pozostałej części;
4. rozłożył zasądzoną w punkcie 1. kwotę 26.794,22 zł na 36 miesięcznych rat, płatnych do 20. dnia każdego kolejnego miesiąca począwszy od dnia 1 września 2021 r., w następującej wysokości:
 - a. pierwsze 35 rat w wysokości po 744 złote każda,
 - b. ostatnią ratę w wysokości 754,22 złote;
5. nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;
6. przyznał i nakazał wypłacić adwokat A. P. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 2.952 złote brutto, tytułem wynagrodzenia za udzielenie pozwanemu nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

W dniu 4 czerwca 2018 r. M. B. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą we W. umowę kredytu gotówkowego plus nr (...) z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne 12.400 zł, środki przeznaczone na spłatę zobowiązań finansowych wobec banku 8.801,80 zł, środki przeznaczone na sfinansowanie składki z tytułu ubezpieczenia na życie 7.674,06 zł, środki przeznaczone na sfinansowanie prowizji banku za udzielenie kredytu 4.372,19 zł, środki przeznaczone na sfinansowanie składki z tytułu ubezpieczenia assistance 402,00 zł oraz środki przeznaczone na sfinansowanie opłaty za wybrany przez kredytobiorcę sposób przekazania środków przeznaczonych na cele konsumpcyjne 8,10 zł.

Kwota kredytu wynosiła 33.658,15 zł, kredytobiorca zobowiązał się dokonywać spłat w 60 ratach począwszy od lipca 2018 r. do 10 czerwca 2023 r., raty były płatne do dnia 10-go każdego miesiąca. Całkowita kwota do zapłaty wynosiła 42.969,08 zł. Odsetki z tytułu udzielonego kredytu wynosiły ogółem 9.310,93 zł, a całkowity koszt kredytu wnosił 13.691,22 zł. Oprocentowanie kredytu wynosiło 9,99 % w stosunku rocznym, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania (...) wynosiła 17,40 %.

Bank zaliczał spłaty rat kredytu w następującej kolejności: kapitał, odsetki umowne, odsetki karne, opłaty opcjonalne wynikające z Tabeli Opłat. (punkt II 3. umowy).

Niespłacenie raty kredytu w ustalonym terminie powoduje powstanie zadłużenie przeterminowanego. Od wymagalnej kwoty kapitału pobierane są odsetki za opóźnienie – odsetki karne (punkt III 1 umowy).

W przypadku utrzymywania się przez co najmniej 5 dni zadłużenia przeterminowanego wynikającego ze zwłoki kredytobiorcy. Kredytobiorca może być zobowiązany do naprawienia szkody poniesionej przez bank z tego tytułu poprzez zwrot poniesionych przez bank udokumentowanych, rzeczywistych, bezpośrednich konkretnych i indywidualnych względem kredytobiorcy kosztów działań windykacyjnych (punkt III 4 umowy).

Powód wielokrotnie kierował do pozwanego wezwania do zapłaty w związku z nieterminową spłatą zobowiązania oraz informował o braku spłaty, a także kierował szereg upomnień.

Wobec braku spłaty zaległości powód przekazał do Biura (...) informację o zadłużeniu pozwanego.

Pismem z dnia 18 lutego 2020 r. powód poinformował pozwanego, że upłynął termin płatności zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Wskazał, że zaległość wynosi 2.937,74 złotych. Brak spłaty w terminie 14 dni od otrzymania pisma, spowoduje złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, a wypływ okresu wypowiedzenia będzie skutkował koniecznością uiszczenia jednorazowe spłaty pozostałej kwoty tj. 27.201,26 zł.

Pismem, datowanym na dzień 13 marca 2020 r., powód wypowiedział M. B. umowę kredytu. Okres wypowiedzenia umowy nosił 30 dni od doręczenia wypowiedzenia. Powód jednocześnie poinformował, że zaległość na dzień 13 marca 2020 roku wynosi 3.475,68 zł. Kwota do spłaty obejmuje: z tytułu zadłużenia przeterminowanego 3.475,68 zł, z tytułu poniesionej przez bank szkody 342,71 zł. Brak spłaty ww. kwoty spowoduje po upływie okresu wypowiedzenia wymagalność kwoty całego zadłużenia tj. 31.534,31 zł.

Pozwany prowadzi wspólne gospodarstwo domowe wraz z żoną K. B. oraz z dwoma małoletnimi synami (11 i 7 lat). Pozwany pracuje zarobkowo na podstawie umowy na czas nieokreślony i osiąga z tego tytułu dochód w wysokości 2.800 zł brutto. K. B. również pracuje zarobkowo na 1/2 etatu i z tego tytułu osiąga dochód w wysokości 1.300 złotych brutto. Małżonkowie na małoletnie dzieci otrzymują świadczenie 500+ oraz zasiłek, łącznie 1 235,68 zł. Na zobowiązania i stałe wydatki składa się: wyżywienie – 1.000 zł, opłaty za mieszkanie – 550 zł, telefon i Internet – 295 zł, kredyt K. B. – 650 zł, inne zobowiązania 200 zł. Małżonkowie nie posiadają żadnego majątku. Pozwany zaciągnął jeszcze jeden kredyt, rata wynosi 270 zł. Nie ma on żadnych zajęć wynagrodzenia przez komornika.

Pozwany do chwili obecnej dokonał spłaty kredytu w łącznej kwocie 8.701,81 zł. Do spłaty pozostała kwota 24.956,34 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, że ustalił stan faktyczny na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszym postępowaniu, w szczególności zaś w oparciu o zeznanie pozwanego, jak również dokumenty załączone przez stronę powodową, a nie zakwestionowanych skutecznie przez pozwanego. W świetle art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy ocenił dowody, jako wiarygodne. Należy podkreślić, że pozwany poza głośnymi twierdzeniami podniesionymi w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, nie zgłosił żadnych środków dowodowych, które mogłyby doradzić do zakwestionowania roszczenia powoda. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zamierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, których wykazanie obciąża strony procesu, stosownie do treści art. 232 k.p.c., (zob., uzasadn. wyroku SN z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6–7, poz. 76, wyrok SN z 7 marca 1997 r., II CKN 70/96, OSNC 1997, nr 8, poz. 113). Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodzenia co do tych okoliczności na niej spoczywał, zaś sąd powinien wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów, (zob. wyrok SA w Białymstoku z 28 lutego 2013 r., I ACa 613/12).

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części. W zakresie cofniętego pozwu Sąd I instancji umorzył postępowanie na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w dacie zawierania umowy (t.j. Dz. U. z 2018, poz. 2187 późn. zm.) - przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się

do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Zgodnie zaś z art. 75 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu. Termin wypowiedzenia, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni.

Sąd I instancji ocenił, że strona powodowa wykazała istnienie zadłużenia. Pozwany otrzymał kwotę 33.658,15 zł tytułem kredytu. Powód załączył do akt zestawienie wpłat dokonanych przez pozwanego. Wynika z nich, iż pozwany przed wszczęciem powództwa w niniejszej sprawie wpłacił ogółem 8.877,49 zł. Natomiast w toku postępowania uiścił kwotę 824,32 złotych.

Obecnie do zapłaty pozostała kwota 24.956,34 złotych (25.780,66 złotych [kwota niespłaconego kapitału] – 824,32 złotych [kwota uiszczona w toku postępowania]).

W procesie cywilnym ciężar dowodu stawia wymaganie dostarczenia sądowi dowodów potwierdzających podane fakty pod rygorem negatywnego rozstrzygnięcia. Regułę tę trzeba jednak odnosić także do strony zgłaszającej zarzuty. Występuje ona wtedy w roli czynnej – skoro powołuje się na fakty inne niż wskazywał powód, a z którymi ustawodawca wiąże korzystne dla niej skutki prawne, polegające na zniweczeniu żądania objętego powództwem. Jak stwierdził Sąd Najwyższy (wyrok z 15.03.2012 r., I CSK 345/11, LexisNexis nr (...)), do naruszenia art. 6 k.c. dochodzi wtedy, gdy orzekający Sąd przypisuje obowiązek dowodowy innej stronie niż ta, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne.

Sąd Rejonowy zaznaczył, że podziela pogląd, iż poświadczenie kserokopii dokumentu za zgodność z oryginałem nie jest warunkiem sine qua non wprowadzenia takiego środka dowodowego do postępowania cywilnego. Te, ani nie zostały wskazane w kodeksie, a co więcej z regulacji kodeksowej da się wyprowadzić oczywisty wniosek, że ustawodawca różnicuje oba te środki dowodowe i czyni je legalnymi dowodami w postępowaniu cywilnym. Wobec tego niepoświadczone za zgodność z oryginałem kserokopie stanowią inny środek dowodowy, o którym mowa w art. 309 k.p.c. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2016 roku, sygn. akt I ACa 823/15, Legalis nr 1428338). W kodeksie postępowania cywilnego nie zawarto zamkniętego katalogu środków dowodowych i dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa. Art. 309 k.p.c. może mieć zastosowanie także do niepodpisanych wydruków komputerowych. Należy wskazać, że powyższe wydruki komputerowe w postaci wykazów operacji dokonanych na rachunku pozwanego należy ocenić przez pryzmat art. 308 i 309 k.p.c. Wydruki komputerowe są bowiem "innym środkiem dowodowym" o którym mowa w art. 308 i art. 309 k.p.c., gdyż wymieniony tam katalog ma charakter otwarty (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 maja 2018 roku, sygn. akt V ACa 392/17, Lex nr 2692147). Podzielając przedstawione powyżej stanowiska, Sąd uznał przedłożone przez powodowy Bank do akt sprawy wydruki za wiarygodne i rzetelne źródła dowodowe.

Skoro powód przedstawił twierdzenia o faktach, a nadto złożył dowody na ich poparcie, to pozwany – jako strona zaprzeczająca – powinien przeprowadzić dowód przeciwny, a zatem wykazać fakty istotne dla rozstrzygnięcia i je udowodnić, czego nie zrobił. Bank przedstawił zestawienie dokonanych wpłat przez pozwaną. Strona pozwana nie podjęła polemiki z tym dokumentem.

Zgodnie z art. 3 k.p.c. strony obowiązane są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody (zasada kontrydiktoryjności). Rzeczą sądu nie jest zatem zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 kpc).

Mając powyższe na uwadze, Sąd I instancji zasądził od M. B. na rzecz (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. kwotę 26.794,22 złotych, w tym kwotę 1.837,88 złotych tytułem odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonych od kwoty 24.956,34 złotych za okres od dnia 10 listopada 2020 roku do dnia 8 lipca 2021 roku

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, jako niezasadne.

O dalszych odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 k.c. i zasądził, zgodnie z umową, odsetki w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego rocznie, nie więcej jednak niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Odsetki zostały zasądzone od daty wniesienia pozwu do dnia wydania wyroku w niniejszej sprawie, tj. od 10 listopada 2020 roku do dnia 8 lipca 2021 roku.

Na zasadzie art. 320 k.p.c. Sąd I instancji rozłożył zasądzoną kwotę 26.794,22 zł na 36 miesięcznych rat, płatnych do 20 dnia każdego kolejnego miesiąca począwszy od dnia 1 września 2021 r. w następującej wysokości:

a) pierwsze 35 rat w wysokości po 744 zł każda,

b) ostatnią ratę w wysokości 754,22 zł.

Zastosowanie art. 320 k.p.c. jest możliwe "w szczególnie uzasadnionych wypadkach". Nie ma tu mowy o wypadkach wyjątkowych, a więc szczególnie rzadkich, niecodziennych lub nadzwyczajnych (por. np. art. 4241 § 2), lecz chodzi o wypadki szczególnie uzasadnione, czyli takie, które bardzo, ponadprzeciętnie lub w sposób nadzwyczajny uzasadniają albo nawet nakazują zmodyfikowanie skutków wymagalności dochodzonego roszczenia. Ocena tych wypadków należy do sądu, nie jest jednak oceną dowolną; musi być poprzedzona niezbędnymi ustaleniami oraz wsparta przekonującym wywodem.

Okoliczności pozwalające na zakwalifikowanie określonego wypadku jako szczególnie uzasadnionego mogą wynikać głównie ze stanu majątkowego stron, ich sytuacji rodzinnej lub zdrowotnej oraz z doraźnych - stwierdzonych przez sąd - trudności ze spełnieniem świadczenia w terminie wynikającym z treści roszczenia. Chodzi zwłaszcza o wypadki, w których spełnienie zasądzonego świadczenia byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania albo bardzo utrudnione lub narażałoby jego bądź jego bliskich na niepowetowane szkody. Trudności w spełnieniu świadczenia mogą być subiektywne, wynikające z indywidualnych cech i zachowań stron, a także obiektywne, spowodowane np. zjawiskami przyrodniczymi, sytuacją gospodarczą lub innymi czynnikami samoistnymi, niezależnymi od stron.

W ocenie Sądu I instancji, wysokość zasądzonych rat pozwoli pozwanemu na uregulowanie zadłużenia, a z drugiej strony będzie stanowiła dla powoda realną wartość ekonomiczną. Spłata nastąpi w czasie na tyle odległym, iż pozwany będzie miał szansę poprawienia swojej sytuacji ekonomicznej, aby uczynić zadość roszczeniu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. statuującego zasadę stosunkowego rozliczenia kosztów procesu. Z uwagi na trudną sytuację majątkową pozwanego Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. zwolnił go z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi.

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu Sąd orzekł na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2016 poz. 1714) zasądzając na rzecz adwokata A. P. kwotę 2.952 zł brutto, w tym 552 zł VAT.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając wydane rozstrzygnięcie w części, tj. punktu 1. i 4. wyroku. Skarżący zarzucił orzeczeniu:

1. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez brak zbadania, że zapisy umowne w umowie pożyczki zawartej pomiędzy pozwanym, a powodem z dnia 4 czerwca 2018 r. stanowią niedozwolone klauzule umowne, w sytuacji w której pozwany uważa, że zapisy te nie wiążą go, bowiem kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco

naruszając jego interesy jako konsumenta, w szczególności poprzez zastrzeżenie zbyt wysokich odsetek (odsetek maksymalnych),

2. art. 61 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że powód skutecznie dokonał wypowiedzenia umowy stron, podczas gdy złożony do akt sprawy dokument wypowiedzenia został podpisany przez osobę, która miała być upoważniona do składania w imieniu powoda oświadczeń woli, a zatem nie sposób czy ta osoba była umocowana do składania w imieniu powoda oświadczeń woli, co skutkuje brakiem możliwości ustalenia skuteczności wypowiedzenia,

3. art. 245 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że dokument prywatny w postaci wyciągu z ksiąg bankowych stanowi dowód na istnienie i wysokość spornego zadłużenia, podczas gdy dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie, to jest w szczególności oświadczenie wystawcy dokumentu o wysokości rzekomego zadłużenia pozwanej względem powoda,

4. art. 233 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, to jest dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego i uznanie, że zapisy umowy pożyczki z dnia 4 czerwca 2018 r. dotyczące obciążenia pozwanego odsetkami za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych nie stanowią klauzuli abuzywnej, w sytuacji, kiedy kształtują one obowiązki pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, poprzez fakt, iż w przypadku opóźnienia z zapłatą należności narażony jest on na konieczność uiszczenia odsetek maksymalnych,

5. art. 233 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, to jest dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego i uznanie, że powód przedstawionymi dowodami wykazał skuteczność wypowiedzenia umowy, podczas gdy zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy nie pozwalał na zweryfikowanie wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia, ani skuteczności wypowiedzenia umowy stron,

6. art. 233 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, to jest dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego i uznanie, że wysokość raty na poziomie 744 zł miesięcznie będzie adekwatne do sytuacji majątkowej pozwanego, w sytuacji w której realna wysokość rat do spłaty wynosi 600 zł miesięcznie.

W związku z tak postawionymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości. Z ostrożności procesowej, na wypadek oddalenia apelacji, skarżący wniósł o nieobciążanie go kosztami postępowania II instancyjnego ze względu na jego trudną sytuację finansową, a ponadto o przyznanie pełnomocnikowi strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego przed sądem II Instancji według norm prawem przepisanych, powiększonych o należny podatek VAT oświadczam, że koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu nie zostały zapłacone w całości lub w części. Z ostrożności procesowej, na wypadek nieuwzględnienia wniosku o oddalenie powództwa w całości, skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez rozłożenie na raty należności na podstawie art. 320 k.p.c. na raty po 600 zł każda.

Powód, w odpowiedzi na wniesioną przez pozwanego apelację, wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się zasadna i jako taka skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku.

W pierwszym rzędzie, jeszcze przed wyjaśnieniem motywów, jakie legły u podstaw konstatacji Sądu Okręgowego o tym, że zaskarżone wywiedzioną przez powoda apelacją orzeczenie wymagało zreformowania, wskazać należało, że art. 382 k.p.c., nakłada na sąd II instancji obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17.04.1998r., II CKN 704/97, L.). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli orzeczenia Sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed Sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego

przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo. Trzeba też pamiętać, że kognicja sądu odwoławczego obejmuje "rozpoznanie sprawy" (a nie tylko środka odwoławczego) i to w taki sposób, w jaki mógł i powinien uczynić to sąd pierwszej instancji (vide: uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów - zasada prawna - z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, Lex nr 341125). W konstrukcji prawnej rozpoznawania sprawy przez Sąd II instancji w wyniku wniesienia apelacji przez stronę lub strony postępowania, w polskiej procedurze cywilnej chodzi o skontrolowanie prawidłowości rozstrzygnięcia sprawy przez sąd pierwszej instancji i, jeżeli to potrzebne, przeprowadzenie pełnego postępowania dowodowego, a następnie wydanie orzeczenia merytorycznego.

Bacząc zatem na charakter postępowania apelacyjnego, które wprawdzie jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednak zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego, Sąd Okręgowy ponownie ocenił zebrane w toku postępowania dowody, uznając przy tym, że były podstawy do uzupełniania postępowania dowodowego poprzez wydanie dodatkowej opinii przez biegłego. Pozostając sądem merytorycznym Sąd Okręgowy przeanalizował raz jeszcze cały zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz dokonał analizy prawnej zgłoszonego w sprawie roszczenia wraz z przedstawioną jego podstawą faktyczną. W efekcie doszedł do przekonania, że przyjęta przez Sąd I instancji ocena sprawy nie była prawidłowa, co rzutowało na konieczność zreformowania wydanego wyroku, a to na skutek słusznych zarzutów apelacyjnych podniesionych przez powoda.

Sąd Rejonowy zaskarżonym wyrokiem uwzględnił w całości powództwo uznając, że powód skutecznie złożył pozwanemu oświadczenia o wypowiedzeniu umowy. Ponadto Sąd I instancji wskazał, że w jego ocenie strona powodowa wykazała istnienie zadłużenia.

W pierwszej kolejności należy się odnieść do podniesionych przez pozwanego zarzutów naruszenie prawa procesowego tj. 233 k.p.c.. W ocenie Sądu odwoławczego argumentacja Sądu pierwszej instancji przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje na to, że Sąd Rejonowy uchybił w niniejszej sprawie dyspozycji przepisu art. 233 § 1 k.p.c., dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego w sposób niewszechstronny, a nadto pozostający w sprzeczności z podstawowymi zasadami logiki i doświadczeniem życiowym. Wbrew argumentacji Sądu I instancji sam dowód nadania przesyłki listem poleconym nie jest wystarczającym dowodem na okoliczność, kiedy pozwany otrzymał wypowiedzenie umowy kredytu. Co więcej każdorazowo wypowiedzenie umowy kredytu musi być poprzedzone wezwaniem dłużnika do zapłaty zaległych rat wraz z poinformowaniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

W ocenie Sądu Okręgowego całokształt materiału dowodowego wskazuje niezbicie na fakt, iż wypowiedzenie umowy zostało dokonane nieprawidłowo. Po pierwsze Sąd Okręgowy nie podziela poglądu, jakoby samo załączenie dowodu nadania wezwania do zapłaty oznaczało jego doręczenie, czemu zresztą kategorycznie zaprzecza pozwany. Brak zatem wymaganego przez postanowienia umowy doręczenia tego dokumentu. Po drugie jak podkreślił Sąd Najwyższy w przywołanym przez sąd I instancji wyroku z dnia 25 czerwca 2015 roku (V CSK 507/14) wezwanie do zapłaty, warunkujące dopuszczalność wypowiedzenia jest czynnością uprzednią w stosunku do wypowiedzenia.

Zgodnie z art. 75c ust. 1 pr. bank. jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych, natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Z kolei zgodnie zaś z art. 75 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu. Termin wypowiedzenia, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni.

Weryfikacji wymagała kwestia wymagalności dochodzonego roszczenia. Wskazać należało zatem, że w niniejszej sprawie brak było wystarczających dowodów, aby poczynić ustalenie, że umowa pożyczki została skutecznie wypowiedziana w dacie wskazanej przez stronę powodową. W uzasadnieniu pozwu podniosła ona, iż roszczenie stało się wymagalne w dniu 24 kwietnia 2020 r. oraz, że umowa pożyczki została wypowiedziana, a wypowiedzenie

poprzedzono wezwaniami do zapłaty, które wysłano na adres wskazany w umowie. Pozwany kwestionował ww. okoliczności, w tym fakt doręczenia wezwania do zapłaty przed dokonaniem wypowiedzenia. Przy czym dowód wykazania tych okoliczności obciążał powoda (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.). Zaoferowany przez powoda materiał dowodowy nie potwierdzał jednak nawet tego, czy korespondencja zawierająca wezwanie do zapłaty została wysłana do pozwanego. W zakresie wysłania pozwanemu wypowiedzenia umowy kredytu powód przedstawił kserokopię książki nadawczej zawiera pozycję z personaliami i adresem zamieszkania pozwanego, lecz nie jest ona jednocześnie opatrzona jakimkolwiek numerem nadawczym przesyłki, co uniemożliwia jego powiązanie z informacjami ze strony operatora pocztowego, których wydruków powód także nie złożył. W tej sytuacji nie było możliwe ustalenie czy i kiedy zostało doręczone pozwanemu wezwanie do zapłaty, którego doręczenie i upływ 14 dniowego terminu od doręczenia zgodnie z umową warunkował możliwość jej wypowiedzenia. Nadto nie sposób było jednoznacznie ustalić, czy korespondencja, która została doręczona pozwanemu w dniu 16 marca 2020 r. zawierała rzeczywiście wypowiedzenie umowy. Nie było przy tym przeszkód, aby na potwierdzeniu odbioru wskazać jakiego rodzaju pisma ono dotyczy. W tych okolicznościach w dacie wystąpienia z pozwem umowa jeszcze nie uległa zakończeniu, co skutkowało przyjęciem, że żądanie jest przedwczesne. To bowiem zakreślony przez powódkę stan faktyczny, winien stanowić podstawę orzekania, zaś ustalenie, że umowa obowiązuje w dalszym ciągu, skutkuje oddaleniem powództwa w całości. Zasądzenie jakiegokolwiek kwoty wykracza bowiem poza podstawę żądania (art. 321 k.p.c.). W konsekwencji brak było potrzeby badania, czy powodowi przysługuje jakakolwiek wierzytelność, która w chwili wyrokowania byłaby wymagalna, bowiem oparcie odpowiedzialności umownej pozwanego o wypowiedzenie umowy wyznaczyło granice podstawy faktycznej dochodzonego roszczenia, którą rozpoznający daną sprawę sąd jest związany (por. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 13 maja 2019 roku, sygn. akt III Ca 2086/18; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 października 2018 roku, sygn. akt III Ca 1475/18; wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2021 r. sygn. akt II Ca 1596/21). Biorąc ponadto pod uwagę stanowisko pozwanego, który zakwestionował wysokość dochodzonego roszczenia oraz stopień skomplikowania wyliczeń z tym związanych, ustalenie właściwej kwoty zadłużenia - przy założeniu, iż nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy – wymagało określonych twierdzeń i dowodów, a nawet wiedzy specjalistycznej. Powodowy bank w powyższym zakresie nie podniósł stosowanych twierdzeń, jak również nie złożył właściwych wniosków dowodowych. Nie złączył nawet harmonogramu spłaty rat, w oparciu o który można było ustalić, które raty stały się wymagalne.

Co za tym idzie w ocenie Sądu Okręgowego powództwo z powyższych względów nie zasługiwało na uwzględnienie. W związku z powyższym zbędne jest odnoszenie się do pozostałych podniesionych przez skarżącego licznych zarzutów naruszenia art. 233 k.p.c. oraz art. 245 k.p.c..

Skarżący ma rację zarzucając Sądowi I instancji naruszenie dyspozycji art. 61 k.c.. Zgodnie z art. 61 § 1 zd. 1 k.c. oświadczenie woli zostaje złożone z chwilą, gdy doszło do adresata w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią. Nie jest zatem wymagane faktyczne poznanie przez niego jego treścią, a wystarczająca w tym zakresie jest sama taką możliwość. Niewątpliwie warunki takie daje wysłanie pisma zawierającego oświadczenie woli przesyłką poleconą z potwierdzeniem odbioru. Zgodnie bowiem z art. 17 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. prawo pocztowe (tj.Dz.U. z 2020 r. poz. 1041 ze zm., dalej jako prawo pocztowe) potwierdzenie nadania przesyłki rejestrowanej lub przekazu pocztowego wydane przez placówkę pocztową operatora wyznaczonego ma moc dokumentu urzędowego. Niemniej jednak nie wyłącza to obowiązku wykazania, że nadano konkretne pismo, a także wykazania, że przełożony dowód dotyczy doręczenia danego oświadczenia. Musi bowiem istnieć możliwość weryfikacji, czy dokumenty dotyczące samego etapu doręczenia związane są z oświadczeniami, na których skuteczność powołuje się strona. W niniejszej sprawie ww. wymóg nie został jednak spełniony.

Sąd Okręgowy w pełni podziela przy tym pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 października 2002 r., V CKN 1796/00, który uznał, że przedłożenie potwierdzenia nadania przesyłki poleconej nie zawsze wystarcza do udowodnienia doręczenia tej przesyłki adresatowi, zwłaszcza w sytuacji, w której adresat konsekwentnie zaprzeczał faktowi jej doręczenia. Zgodnie z art. 3 pkt 22 Pr. poczt., przesyłką poleconą jest przesyłka rejestrowana będąca przesyłką listową, doręczana w sposób zabezpieczający ją przed utratą, ubytkiem zawartości lub uszkodzeniem, zaś przesyłką rejestrowaną jest przesyłka przyjęta za pokwitowaniem przyjęcia i doręczana za pokwitowaniem odbioru

(art. 3 pkt 23). Potwierdzenie nadania ma, zgodnie z art. 17 Pr. poczt., moc dokumentu urzędowego. Prawdą jest, że dokument urzędowy, stosownie do art. 244 § 1 k.p.c., stanowi jedynie dowód tego, co w nim urzędowo zaświadczone, a zaświadczenie takie dotyczy przyjęcia przesyłki do nadania, a nie jej doręczenia. Wydanie takiego potwierdzenia oznacza jednak także potwierdzenie zawarcia umowy o świadczenie usługi pocztowej, polegającej na przyjęciu, przemieszczeniu i doręczeniu przesyłki. Jednak przy wypowiedzeniu umowy kredytu kluczowe jest po pierwsze wykazanie, że powód, jak podmiot profesjonalny spełnił wymagania dotyczące wezwania do zapłaty, poprzedzającego wypowiedzenie. Wezwanie do zapłaty, warunkujące dopuszczalność wypowiedzenia jest czynnością uprzednią w stosunku do wypowiedzenia, natomiast powód w ogóle nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność, że wysłał pozwanemu wezwanie do zapłaty zaległych rat kredytu.

Z uwagi na powyższe wbrew twierdzeniom strony powodowej nie wykazała ona, że wezwania i oświadczenie o wypowiedzeniu zostały wysłane do pozwanego i skutecznie mu doręczone. Natomiast to na stronie powodowej ciążył bowiem obowiązek wykazania ww. faktów (art. 6 k.c.) i to ją obciążają konsekwencje braku ich udowodnienia, także gdy było to skutkiem wyłącznie jej zaniechań (art. 232 k.p.c.), zwłaszcza, że powód jako bank powinien wykazać się wyższą starannością w działaniu będąc podmiotem profesjonalnym. W okolicznościach przedmiotowej sprawy konsekwencją powyższego jest zmiana rozstrzygnięcia Sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa, jako że nie została udowodniona wymagalność dochodzonego roszczenia. Co za tym idzie zbędne jest w tym kontekście odnoszenie się do podniesionego przez skarżącego zarzutu naruszenia art. art. 385¹ § 1 k.c.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że w punkcie I. a). oddalił powództwo oraz uchylił punkt 4..

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy o kosztach postępowania apelacyjnego orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 8 pkt 5) w zw. z § 16 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 18) zasądając od pozwanego, który przegrał postępowanie, rzecz pozwanego M. B. kwotę 1878 zł, obejmująca uiszczoną w części opłatę od apelacji w kwocie 400 zł i wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu w wysokości 1.200 zł powiększone o należny podatek VAT w kwocie 276 zł.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2022 roku, poz. 1125) w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 600 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (reszty opłaty od apelacji), od których uiszczenia pozwany był zwolniony.